

Mihaela Cristina Mocanu
(coordonator)

**Mihaela Cristina Mocanu, Laura Smarandi,
Oana Damian, Carmen Duță**
(autori)

DREPT CIVIL

Dreptul familiei
Bunuri
Carte funciară
Obligații
Prescripția extinctivă
Fond funciar

Universul Juridic
București
-2018-

Cuprins

ABREVIERI.....	11
CUVÂNT-ÎNAINTE	13
DREPT CIVIL	15
Acțiune în restituirea valorii bunului. Momentul începerii curgerii termenului de prescripție.....	15
Acțiune pauliană. Condiții de exercițiu. Distincție față de acțiunea în simulație.....	20
Acțiunea întemeiată pe îmbogățirea fără just temei. Caracter subsidiar	28
Convenție sub semnătură privată privind crearea stării de indiviziune. Efecte și condiții.....	31
Daune morale. Executare fiscală prin poprire pornită în temeiul unui titlu executoriu anulat	36
Expropriere în fapt. Încălcarea atributelor de posesie și folosință. Despăgubiri	39
Lipsa capacității de folosință a pârâtului – contravenient obligat la demolarea construcției edificate fără autorizație	51
Prescripția acțiunii în despăgubiri pentru daune produse ca urmare a vătămării corporale. Întrerupere	54
Prescripția dreptului de a cere constatarea intervenirii vânzării-cumpărării. Momentul începerii curgerii prescripției. Forța majoră.....	59
Răspundere civilă delictuală pentru emiterea unui act administrativ ulterior anulat. Inexistența prejudiciului.....	62
Răspundere pentru prejudiciul produs de animalul fără stăpân. Despăgubiri pentru suferințe cauzate de mușcătura unui câine comunitar.....	69
Rezoluțiune promisiune bilaterală de vânzare-cumpărare. Momentul invocării prescripției acțiunii.....	73

DREPTUL FAMILIEI.....	78
Cota de contribuție la dobândirea bunurilor comune. Dovadă.....	78
Credite contractate în timpul căsătoriei. Calificarea lor ca datorii comune	83
Datorii comune. Modalitate de partajare a creditelor bancare.....	91
Divorț pentru separația în fapt. Motive temeinice pentru păstrarea numelui.....	94
Legături personale cu minorul. Calitate procesuală. Modalitate de stabilire în cazul părintelui navigator. Lipsa criteriilor pentru stabilirea autorității exclusive în favoarea mamei	97
Legături personale cu minorul. Lămurirea programului de vizită	108
Măsurile urgente privind minorul. Suplinirea consimțământului unui părinte pentru deplasarea minorului în străinătate	113
Partaj la cererea creditorului. Dovada contribuției părților la dobândirea bunului supus urmăririi.....	117
Pensie de întreținere datorată pentru doi copii. Lipsa criteriilor pentru stabilirea diferențiată.....	123
Pensie de întreținere. Stabilire în cotă procentuală. Criterii	126
Stabilire de paternitate. Sustragere de la recoltarea probelor biologice	129
FAPTUL JURIDIC LICIT	139
Îndeplinirea condițiilor plății nedatorate când plata a fost efectuată deși riscul asigurat pentru care s-a solicitat acordarea despăgubirii nu a intervenit în perioada de valabilitate a poliței de asigurare	139
Neîndeplinirea condițiilor îmbogățirii fără justă cauză, în cazul existenței unei oferte urmate de acceptare	142
Recuperare cheltuieli de întreținere pentru imobilul adju- decat, plata nedatorată	146

Respect pentru oameni și cărți

DESPRE BUNURI.....	149
Acțiune în evacuare. Drept de abitație viageră	149
Deținerea bunurilor mobile ale altei persoane fără o cauză legitimă atrage restituirea acestora proprietarului	152
Dreptul de servitute de trecere pentru două terenuri învecinate poate fi stabilit și doar printr-o singură cale de acces la drumul public.....	154
CARTE FUNCIARĂ	158
Cerere de radiere a sechestrului instituit de instanța penală. Efectele instituirii măsurii asigurătorii.....	158
Intabulare construcție. Lipsa dovezii privind dreptul asupra terenului pe care sunt situate construcțiile	162
Intabulare teren agricol extravilan. Necesitatea obținerii avizului specific prevăzut de Legea nr. 17/2014	165
Radiere ipotecă. Suplinire consimțământ în caz de refuz al acordului de radiere	167
SUCCESIUNE.....	170
Acceptare moștenire. Echivocitate	170
TRANSMISIUNEA ȘI STINGEREA OBLIGAȚIILOR.....	174
Comunicarea cesiunii odată cu acțiunea intentată împotriva debitorului. Respectarea cerinței de formă pentru opozabilitatea cesiunii din perspectiva art. 1580 C. civ.	174
Renunțarea la compensație poate opera și în cadrul compensației legale și chiar dacă aceasta a operat de plin drept.....	176
Regresul asigurătorului împotriva propriului asigurat.....	180
DESPRE PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ.....	183
Cazul de întrerupere a termenului de prescripție prevăzut de art. 2539 alin. (2) teza a II-a C. civ. se aplică și pentru prescripțiile începute în baza Decretului nr. 167/1958.....	183

Lipsa cazului de întrerupere a termenului de prescripție a dreptului la acțiune în cazul anulării acțiunii ca netimbrată	186
Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție în cazul subrogării în dreptul asiguratului este momentul plății despăgubirii, care este și momentul scadenței anticipate	192
Prescripția dreptului material la acțiune privind drepturile accesorii.....	195
Termenul de prescripție a dreptului material la acțiune în cazul cererii de reducere a prețului pentru lipsă teren. Repunerea în termenul de prescripție	198

DREPT CIVIL

Acțiune în restituirea valorii bunului. Momentul începerii curgerii termenului de prescripție

Trebuie analizat diferit momentul de la care a început să curgă termenul de prescripție de 3 ani pentru a solicita valoarea de circulație a imobilului, respectiv prețul actualizat al imobilului plătit de chiriași.

Termenul de prescripție pentru dreptul de a solicita restituirea valorii de circulație a imobilului cumpărat începe să curgă de la data intrării în vigoare a Legii nr. 1/2009, respectiv data de 6 februarie 2009, având în vedere că o asemenea posibilitate de despăgubire nu era reglementată de nicio normă juridică anterioară, actul normativ creând un drept subiectiv cu un conținut nou.

Termenul de prescripție privind acțiunea de restituire a prețului actualizat al imobilului în temeiul dispozițiilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 a început să curgă de la momentul rămânerii irevocabile a soluției de constatare a nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare (...), respectiv de la data de 18 martie 2008, când a fost pronunțată decizia civilă nr. 193/R a Curții de Apel Galați, la acel moment existând, în legislația română, posibilitatea restituirii prețului actualizat prevăzută de O.U.G. nr. 184/2002, aprobată prin Legea nr. 48/2004.

Materie: Drept civil

Decizia civilă nr. 40 din 11 ianuarie 2016, Secția I civilă

Prin sentința civilă nr. 3001 din 17 martie 2015, Judecătoria Constanța a respins ca prescrisă cererea formulată de reclamanta L.R.M. în contradictoriu cu pârâțul Ministerul Finanțelor Publice prin D.R.F.P. Galați – A.J.F.P. Constanța, prin care se solicita plata valorii imobilului-apartament situat în Constanța, str. xx, conform art. 50¹ din Legea nr. 10/2001.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că, prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996, încheiat între RAEDPP Constanța, reclamanta L.R.-M. a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului locuință situat în mun. Constanța, str. xx. Prin sentința civilă nr. 4566 din 15 septembrie 2003 pronunțată de Judecătoria Galați, definitivă prin decizia civilă nr. 549 din 21 aprilie 2004 pronunțată de Curtea de Apel Galați, s-a constatat nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996 încheiat în temeiul Legii nr. 112/1995.

Instanța de fond a reținut că excepția prescripției dreptului material la acțiune este întemeiată. Reclamanta a solicitat, în principal, obligarea părților la plata valorii de circulație a imobilului-apartament situat în Constanța, str. xx, conform art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, iar, în subsidiar, obligarea părților la plata prețului actualizat al imobilului.

Instanța a reținut că dreptul material la acțiune al reclamantei având ca obiect restituirea valorii de circulație, respectiv a prețului actualizat este supus termenului general de prescripție de 3 ani, aplicabil, în lipsa unor reglementări speciale, derogatorii, oricăror raporturi obligaționale.

Instanța a reținut că reclamanta a avut cunoștință de desființarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996 prin decizia nr. 549 din 21 aprilie 2004 pronunțată de Curtea de Apel Galați, formulând chiar recurs împotriva deciziei menționate.

În continuare, instanța a reținut că Legea nr. 1/2009, prin care a fost introdus art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, a intrat în vigoare după momentul rămânerii irevocabile a soluției de constatare a nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996, oferindu-se proprietarilor ale căror contracte de vânzare-cumpărare, încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile posibilitatea formulării unei cereri de chemare în judecată prin care să solicite instanțelor acordarea prețului de piață al imobilelor.

Legea nr. 1/2009 a intrat în vigoare la data de 6 februarie 2009, și, cum o asemenea posibilitate de despăgubire nu era reglementată de nicio normă juridică anterioară, actul normativ creând un drept subiectiv cu un conținut nou, rezultă că, la data intrării în vigoare a acestei legi, s-a născut dreptul material la acțiunea având ca obiect restituirea prețului de piață și tot atunci

Respect pentru oameni și cărți

a început să curgă și termenul de prescripție a acestui drept. Or, de la data intrării în vigoare a acestor dispoziții legale – 6 februarie 2009 – și până la data formulării prezentei cereri de chemare în judecată – 1 iulie 2014 – au trecut mai mult de 3 ani de zile.

Referitor la capătul subsidiar al cererii formulate privind obligarea pârâților la plata prețului actualizat al imobilului-apartament situat în Constanța, str. xx, în temeiul dispozițiilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, posibilitatea restituirii prețului actualizat plătit de chiriași a fost prevăzută prin O.U.G. nr. 184/2002, aprobată prin Legea nr. 48/2004. În această situație, termenul de prescripție de 3 ani a început să curgă de la momentul rămânerii irevocabile a soluției de constatare a nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996, respectiv de la data de 18 martie 2008, când a fost pronunțată decizia civilă nr. 193/R a Curții de Apel Galați privind respingerea recursului declarat, la acel moment existând, în legislația română, posibilitatea restituirii prețului actualizat.

Instanța nu a reținut apărarea reclamantei în sensul că decizia irevocabilă nu i-a fost comunicată acesteia și că, la momentul rămânerii irevocabile a deciziei, aceasta nu mai locuia în România, motiv pentru care termenul ar trebui să curgă de la data la care reclamanta a avut cunoștință de rămânerea irevocabilă. În primul rând, instanța a reținut că, potrivit dispozițiilor art. 266 alin. (3) C. pr. civ. (sub imperiul căruia a fost pronunțată decizia civilă nr. 193/R din 18 martie 2008 a Curții de Apel Galați), hotărârea se va comunica părților, în copie, în cazul în care aceasta este necesară pentru curgerea termenului de exercitare a apelului sau a recursului. Or, în cauză, decizia era irevocabilă la data pronunțării, nemaiputând fi atacată cu apel sau cu recurs, motiv pentru care instanța reține că această decizie nu a fost comunicată în mod legal reclamantei din prezenta cauză, conform dispozițiilor procedurale incidente la momentul respectiv. Pe de altă parte, instanța a reținut că nu prezintă nicio relevanță faptul că reclamanta, la acea dată, nu mai locuia în România, ci în Germania, în condițiile în care nu s-a făcut dovada faptului că a fost în imposibilitate obiectivă de a dispune și de alte modalități pentru a se informa și a solicita comunicarea hotărârii irevocabile, precum și pentru a introduce o cerere de chemare în judecată pentru restituirea valorii imobilului/a prețului actualizat.

Față de acestea, prima instanță a arătat că nu poate reține că termenul de prescripție a început să curgă de la data de 4 iulie 2011, când reclamanta a fost chemată în judecată de actualii proprietari pentru a fi evacuată din apartament, acțiune care a făcut obiectul dosarului nr. 17xxx/212/2011 aflat pe rolul Judecătoriei Constanța, așa cum a invocat reclamanta prin precizările depuse la data de 27 ianuarie 2015.

Împotriva acestei hotărâri, în termen legal a formulat apel reclamanta L.R.M., criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie.

În motivare, apelanta a arătat că în mod nelegal prima instanță a respins acțiunea ca prescrisă. Astfel, indiferent de apariția Legii nr. 1/2009, cursul prescripției va trebui să fie apreciat în aceeași modalitate atât pentru restituirea prețului actualizat al imobilului, cât și pentru obținerea valorii de circulație a acestuia, diferența fiind determinată de modalitatea în care au fost cumpărate imobilele, respectiv cu respectarea sau încălcarea prevederilor Legii nr. 112/1995. Apelanta a arătat că decizia pronunțată la data de 18 martie 2008 de Curtea de Apel Galați în recurs, prin care a devenit irevocabilă decizia civilă nr. 549 din 21 aprilie 2004 a Tribunalului Constanța nu a fost comunicată reclamantei niciodată, având în vedere că, în martie 2008, apelanta nu mai avea locuința stabilită în România.

Astfel, reclamanta a învederat că momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție nu este acela la care hotărârea prin care s-au anulat contractele de vânzare-cumpărare a rămas irevocabilă, ci acela de la care reclamanta a avut cunoștință că hotărârea a rămas irevocabilă. Acest moment a fost acela când a fost chemată în judecată de actualii proprietari pentru a fi evacuată din apartament, acțiune ce a făcut obiectul dosarului nr. 17171/212/2011, fiind depusă la data de 7 iulie 2011, cu prim termen de judecată la data de 20 noiembrie 2011. Apelanta a apreciat că termenul de prescripție curge de la data de 4 iulie 2011, astfel încât nu era împlinit la data introducerii acțiunii.

Examinând legalitatea și temeinicia sentinței civile apelate prin prisma prevederilor art. 476 alin. (2) C. pr. civ., tribunalul reține că (...) silogismul judiciar exprimat prin hotărârea apelată are drept premise o corectă stabilire a situației de fapt și o judicioasă aplicare a normelor juridice incidente. Astfel, în mod corect a constatat prima instanță că trebuie analizat diferit momentul de la care a început să curgă termenul de prescripție de 3 ani pentru a solicita valoarea de circulație a imobilului, respectiv prețul

Respect pentru oameni și cărți

actualizat al imobilului plătit de chiriași, având în vedere că posibilitatea restituirii prețului actualizat plătit de chiriași a fost prevăzută prin O.U.G. nr. 184/2002, aprobată prin Legea nr. 48/2004.

Tribunalul apreciază că, astfel cum rezultă din chiar cererea de chemare în judecată ce face obiectul acestei cauze, apelanta reclamanta a avut cunoștință că acest contract de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996 a fost desființat prin decizia nr. 549 din 21 aprilie 2004, rămasă irevocabilă prin decizia civilă nr. 193/R din 18 martie 2008 a Curții de Apel Galați, apelanta fiind una dintre părțile care a formulat recurs împotriva deciziei nr. 549 din 21 aprilie 2004 pronunțate de Curtea de Apel Galați.

Instanța de apel constată că în mod judicios a identificat prima instanță drept moment la care a început să curgă termenul de prescripție pentru dreptul de a solicita restituirea valorii de circulație a imobilului cumpărat data intrării în vigoare a Legii nr. 1/2009, respectiv data de 6 februarie 2009, având în vedere că o asemenea posibilitate de despăgubire nu era reglementată de nicio normă juridică anterioară, actul normativ creând un drept subiectiv cu un conținut nou. Or, de la data intrării în vigoare a acestor dispoziții legale – 6 februarie 2009 – și până la data formulării prezentei cereri de chemare în judecată – 1 iulie 2014 – au trecut mai mult de 3 ani de zile, motiv pentru care în mod corect prima instanță a reținut că dreptul material la acțiune pentru solicitarea de restituire a valorii de circulație a imobilului cumpărat în temeiul Legii nr. 112/1995 este prescris.

Referitor la capătul subsidiar al cererii formulate, privind obligarea părților la plata prețului actualizat al imobilului-apartament situat în Constanța, str. xx, în temeiul dispozițiilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, așa cum s-a reținut, posibilitatea restituirii prețului actualizat plătit de chiriași a fost prevăzută prin O.U.G. nr. 184/2002, aprobată prin Legea nr. 48/2004. Astfel cum întemeiat a apreciat și instanța de fond, în această situație, termenul de prescripție de 3 ani a început să curgă de la momentul rămânerii irevocabile a soluției de constatare a nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 27xxx din 1 noiembrie 1996, respectiv de la data de 18 martie 2008, când a fost pronunțată decizia civilă nr. 193/R a Curții de Apel Galați, la acel moment existând, în legislația română, posibilitatea restituirii prețului actualizat.

În ceea ce privește motivul de apel prin care reclamanta a învederat că momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție nu este acela la

Recursul hotărârii prin stareți

care hotărârea prin care s-au anulat contractele de vânzare-cumpărare a rămas irevocabilă, ci acela de la care reclamanta a avut cunoștință că hotărârea a rămas irevocabilă, tribunalul îl găsește neîntemeiat. Astfel, fiind vorba de o decizie irevocabilă la data pronunțării, aceasta nu mai trebuia comunicată părților din dosar, conform dispozițiilor procedurale incidente la momentul respectiv. Faptul că reclamanta, la acea dată, nu mai locuia în România, ci în Germania, nu înseamnă că nu avea posibilitatea de a lua la cunoștință de conținutul deciziei civile nr. 193/R a Curții de Apel Galați. De altfel, dat fiind că a fost parte în dosarul respectiv, avea obligația de a urmări demersul judiciar până la capăt, având posibilitatea de a solicita comunicarea deciziei Curții de Apel Galați. Or, apelanta nu se poate prevala de propria culpă pentru a justifica pasivitatea sa în ceea ce privește luarea la cunoștință de conținutul unei hotărâri judecătorești într-un dosar în care a fost parte și introducerea unei cereri de chemare în judecată pentru restituirea valorii imobilului/a prețului actualizat.

Prin urmare, tribunalul nu poate reține că termenul de prescripție a început să curgă de la data de 4 iulie 2011, când reclamanta a fost chemată în judecată de actualii proprietari pentru a fi evacuată din apartament, acțiune care a făcut obiectul dosarului nr. 17xx/212/2011 aflat pe rolul Judecătoriei Constanța, așa cum a invocat reclamanta prin motivele de apel.

Pentru toate aceste considerente, constatând că în mod corect prima instanță a admis excepția prescripției dreptului material la acțiune, pronunțând o hotărâre legală și temeinică, tribunalul va respinge apelul ca nefondat.

Acțiune pauliană. Condiții de exercițiu. Distincție față de acțiunea în simulație

Acțiunea revocatorie este una de natură personală, întrucât este legată de calitatea de creditor, scopul acesteia fiind de a repara prejudiciul cauzat creditorilor prin micșorarea frauduloasă a gajului lor general, adică a patrimoniului debitorului. Declararea inopozabilității unui contract cu titlu oneros sau a unei plăți efectuate în executarea unui asemenea contract este condiționată de complicitatea debitorului cu terțul achizitor ori

Respect pentru oameni și cărți

a celui care a primit plata, precum și de faptul că debitorul își creează sau mărește starea de insolvabilitate.

Finalitatea urmărită prin promovarea acțiunii pauliene o constituie inopozabilitatea actului juridic real, dar fraudulos încheiat de către debitorul reclamantului cu un terț, pentru ca apoi creditorul să își poată realiza creanța, spre deosebire de acțiunea în declararea simulației, care are drept scop înlăturarea unui act aparent și restabilirea situației juridice adevărate dintre părțile actului real.

Materie: Drept civil

Decizia civilă nr. 417 din 12 aprilie 2016, Secția I civilă

Prin sentința civilă nr. 1329 din 11 septembrie 2015, Judecătoria Mangalia a admis acțiunea revocatorie formulată de reclamantul D.G. în contradictoriu cu pârâții V.M., V.A. și V.G. și a constatat inopozabilitatea față de reclamant a contractului de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. x din 1 octombrie 2013, fiind dispusă desființarea acestui act în măsura necesară realizării creanței născute din titlul executoriu, reprezentat de sentința penală nr. x din 19 decembrie 2012, definitivă prin decizia penală nr. x/MP din 26 iunie 2013 a Curții de Apel Constanța.

În considerentele hotărârii s-a reținut că prin sentința penală nr. x din 19 decembrie 2012, definitivă prin decizia penală nr. x/MP din 26 iunie 2013 a Curții de Apel Constanța, debitorul V.N.C. a fost obligat, în solidar cu pârâții V.M. și V.A., ca părți responsabile civilmente, la plata sumei de 25.000 lei, reprezentând daune morale către reclamantul D.G. Executarea silită a fost începută în dosarul de executare nr. x/CN/2013 la data de 21 noiembrie 2013, data înregistrării cererii de executare. În cursul executării silite, debitorii-pârâți V.M. și V.A. au înstrăinat imobilul reprezentând casa lor de locuit către pârâta V.G., fiica lor, iar în conformitate cu ante-contractul de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. xx din 16 iulie 2013, V.G. a fost împuternicită să efectueze toate actele pentru înstrăinarea bunului.

Reținând prevederile art. 1562 și ale art. 1563 C. civ., instanța de fond a constatat că, în speță, creanța reclamantului rezultă din hotărârea judecătorească enunțată și îndeplinește în mod evident condiția de a fi